

Kapıkay Türkleri

Kapıkay Türkleri'nin Yapadýđý Cođrafya

Kapıkay Ýli, Fars Körfezi kıyyırlarından baılayarak Ýsfahan ve Bahtiyari bölgelerinin güneylerine kadar varan bir alana yayılmıı Zagros dađırlarının birbirine girmii yükseklikleri ile körfez sahilleri bu ilin sınırlarını çizmektedir. Piraz'ı orta kısım (merkez) olarak deđerlendirdiđimiz taktirde, Kapıkaylarý yapadýklarý yerler itibarıyla üç kısma ayırabiliriz;

1- Kapıkay Yaylak bölgesi: Piraz'ın kuzeyinden baılayarak Zagros dağırlarına kadar uzanır. Bu bölgedeki yerleim yerleri bunlar Sipidan, Berucer, Semiron, Âbâde, ve Mordeıt'tir.

2- Kapıkay Kıplak Bölgesi: Piraz'ın güneyinden baılayarak Fars körfezine kadar uzanan bölgedir ve bu behirleri iüne almaktadır. Cehrom, Fruzâbâd, Kazron, Mümesnâ, Behbehan, Keçseran, Dugonbedân, Ramhürmüz, Bupehr, Kongan ve Deıtsenan'dır.

3- Orta (Merkez) Kısım: Piraz çevresi, Deıt-i Erjen ve Merudeıt behirlerini iüne alır.

Kapıkay Ýli'nin yapadýđý bölge olan güney-kuzey ve dođu-batý sınırları, Ýran'da yapayan diđer göçebe apiretlerine nisbetle kıyaslanamayacak ölçüde geniı bir alandır. Ayrıca, Kapıkaylar halihazırda Ýran'ın 17 bölgesinde (Fars, Ýsfahan, Kehgileviye, Çarmahal, Bahtiyari, Huzistan, Bupehr, Hürmüzgan sözkonusu bölgenin en önemlileridir) bulunmakta ziraat ipleriyle uğraıtmaktadırlar. Bu 17 bölgeye gidip gelmekte ve göçer yapantılarını devam ettirmektedirler. Ayrıca 1939 yılında 1:2.000.000 olarak İngiliz Field tarafından çizilen haritada Kapıkay Ýli'nin dađılıım gösterilmiı ve bölgenin cođrafî özelliklerine iparet edilmiı

Kuzeyden Kapıkayların yapadýđý kuzey kesimleri, birbirine girmii yüksek (1500-2000 metre) dağırlarla kaplıdır. Buralarda yaz mevsimi kısa ve ılımlı kıp mevsimi ise uzun ve soğuktur. Bölge (kuzey) büyük ölçüde Zagros mıntıkasının su kaynağı ve ın olduğu yerdir. Kuzey kesimi, yeıil alanların bol olmasıyla birlikte, yazları oldukça güzel bir hava özelliğine de sahiptir. Bölgenin normal sıcaklığı 10 ile 15 derece arasındadır. Dođudan; Zagros dağırlarının bitimi ile sınırlıdır. Dağırların bitiminde ise Ýran'ın baılar. Yazdr, Kirman ve Hürmüzgân eyaletleri doğudan bu bölgeyi kuıatmaktadır. Kuzeybatý ve güneydoğudan ise çöller bu bölgeyi çevreler. Kuzeybatýda çöl ve yeıil alanlar bulunmadýđı için göçebe topluluklarının ilgisinden yoksun kalmıı ve yodun olarak diğer sözkonusu bölgelerde yerleimlidir.

Güneyden; Fars Körfezi sularına ulaıtmaktadır. Kapıkayların yapadýđý bölge doğal sınırlarla çevrilmiıtir. Genel olarak güney Arabistan ve Fars Körfezinin sıcaklığından etkilenmektedir. Hava sıcaklığı bu bölgede daima sıfırın üstünde seyrederek kıp olmaz ve kar yağıı da görölmez.

Bazen bu bölgede piddetli yağmurlar neticesinde yüksek rutubet olur ve bunun sonucu bereketli otlaklar biter. Yazları ise oldukça sıcak ve kurak geçer. Batýdan; Hazisten bozkırı ve Bekir Ahmed, Güney Kehgileviye ile sınırlıdır. Burada da piddetli yağmurların etkisiyle kıplak için yeıillik oldukça boldur. Her ne kadar daha önce Kapıkayların yapadýklarý bölge sınırlarına değer ayrıntılarıyla bu sınırları böyle göstermemiz mümkündür. Kuzey: Isfahan eyaleti, Burucen behri (Çarmahal ve Bahtiyari) mıntıkası. Kuzeydođu: Yazd eyaletinde Ebergu ve Herat u Mervest'in bazı bölgeleri. Dođu: Kirman eyaletindeki Behr-i Babek ve Sircan behirleri. Güneydođu: Hacâbâd bazı bölgeleri, Saadetâbâd, Fin ve Hürmüzgarı eyaletindeki Benderabbas behrinin Benderhaman mıntıkası. Güney: Fars Körfezi kıyyırları, Bupehr'deki Dilom limanından Hürmüzgâr'daki Lenge limanına kadar 585 km'lik alan. Kuzeybatý: Behbehan, Ađaçari, Huzistan'da Ramhürmüz tarafları, Geçsaran, Dep, Duugenbedan, Kehgileviye bölgesinde Bave Ahmed ile sınırlıdır. Kapıkayların Siyasî ve Dođal Sınırları

Daha önce de iparet ettiğimiz gibi Kapıkay Ýli'nin doğal sınırları dört bozkır, su, yüksek tepeler ve sık bitki örtüsü bu bölgeyi kuıatmııtır. Ayrıca bölgenin iklim şartları üzerinde de bu doğal kuıatmanın büyük tesirleri vardır. Bölgenin siyasî sınırları da kuzeybatý taraflarını çizerek. Bu sınırlardan itibaren ise Bahtiyari, Lor, Bayer, Ahmedî ve civar apiretlerin sınırları baılar. Kapıkaylar daha önceleri Bahtiyarilerle kanlı çarpıımalar yapıı, bu sebepten ötürü aralarında sınırları belirleyici anıımlar bu sınırlar siyasî sınırlar olarak kalmııtır. Huzistan eyaletinde de Bahtiyarilerin kıplağı olması hasebiyle tarafların mutabakatı sonucu Ramhürmüz'den itibaren kuzeye dođu Bahtiyarilerin kıplağı olarak kalmıı (Mescid-i Süleyman, Ramhürümz, Dezful ve eskiden beri bu bölgeler Bahtiyarilerin iktisadi ve kültürel faaliyetlerinin devam ettiği yerler olarak tanınılmııtır. Buna mukabil Ramhürmüz'den itibaren güneye dođu ve buradan Fars Körfezi ile sınırların bölge ise Bahtiyari ve Buyer Ahmedilerin kıplakları (Ađaçari, Rampir, Hindican, Behbehan, Serdeıt ve Genhedan) olarak kalmııtır.

Kapıkaylar, Ýran'ın güney kesiminde 17 eyalete yayılmıı durumdadır. Dolayısıyla yayıldııklarý bölge 186.180 km² gibi geniı bir iüne elmektedir. Bu saha Ýran hükümetince son yıllara kadar Vilayet-i Kapkaî adı ile ayrı bir idari bölgeye ayrılmıı ve tahminen meskun mahalli iüne alan onbeı behre bölünmüştür.

Kapıkay Türkleri'nin Kökeni

1. Kapıkay Sözü'nün Kökeni

Tarihi kaynaklarda ve araıırmalarda Kapıkay ve Kapıgay sözü'nün kökeni hakkında çeıitli bilgiler bulunmaktadır. Bu görümler bunlardır; Ýran'ın XIX. asır tarihçilerinden Sipihir, "Halaçlar, Rum'dan Ýran'a geldikten sonra, onlardan bir kısım tayfa ayrılarak Fars'a göçtü. Rum vilayetinin Halaçistan bölgesinden sakin olup kalan tayfalar, göçenleri "kaçgar" diye adlandıırlar" denmektedir. M.H. Fesaî, Mes'ud Keyhan, Rus araıırmacılarından M.S. Ývanov, N.A. Kielyakov vb. eserlerinde Sipihir'in görüünü tekrar etmiılerdir. Mes'ut Keyhan ise bu kelimenin (Kapıkai) "göçmek" sözünden geldiğini belirtmiıtir. N. Field de, Sipihir'in ve M. Keyhan'ın eserlerinde verilenlere yakın görümler tekrar edilmiıtir. Bazı kaynaklarda, "kapkai" ve "kaçkai" kelimeleri arasındaki benzerlikten yola çıkarak, Türk dilindeki "kaç- (fırar etmek, kaçmak)" fiilinden geldiği görüü ileri sürülmüştür. Bu sözcüğünün (

sonra telaffuz bozulmasına uğrayarak, "kaçkai" iken "kapkai" beklime dönüştüğünü belirtmektedir. Kapkay adına "Kapgar" behri alakalandıranlar da vardır. Kapkaylar, vaktiyle Kapgar behri etrafında oturdukları için, zamanla "kapkay" diye adlandırılmışlardır. Kapgar behri ve Özbekistan'daki Kapka Derya (Kapka-ý Derya) ýrmađý ile cođrafik bađlantý bakýmýndan "kapkay" kelimesini a görüpler de bulunmaktadır. Balayan'a göre, "kapkay" adýnýn Kuzey Azerbaycan'da, Savalan'ýn batýsýnda bulunan Gabgadađ bađlantýsý vardır. Kapkaylarýn "kapkape" diye adlandırýlan Yamut boyunun oymađý olduklarýndan dolayı "kapkai" diye isimlendirildiđi iddia edenler de vardır.

Morisden, mahalli kaynaklarý dayanarak, "kapkai" adýnýn ilk defa Cani Ađa Kapkai isimli, Pah Abbas'ýn idaresinde makam sahibi bir pahýstan alýndýđýný belirtmiştir. Müslüman Halklar Ansiklopedisi'nde, "kapkay" kelimesinin geçmişte politik olarak bir ayný kültürel özellikleri paylaşmaya devam eden deđipik kökenli kiři ve gruplar için kullanýldýđý yazýlýdır.

Kapkay sözcüđünün, muhtelif Türkçe Lehçe ve pivelinde, "kapka veya kapga" (alný beyaz at veya binek hayvaný) anlamýnda kelimedden geldiđini söyleyenler de vardır. Oberlingi, "Alný beyaz atýn uđur getirdiđine inanýlýrdý. Bu batýl inançtan dolayı zamanla kabile fertleri "kapkay atlýlar" (atlarýnýn alnýnda beyaz benek olan atlýlar) adýyla tanýndýlar. Zamanla bu ad "kapkaylu" (lu ekiri) Farsçadaki karpýlýđý "i" olduđundan dolayı "kapkaylý>kapkai" olmuştur) beklinde kýsaldý" denmektedir.

B. Behmenbegi, Kapkay adýnýn "kapka" sözünden alýnmasý fikrine iparet ederek: "Bartold veya bu fikri ile sürenleri hatýrlatan göçeri tayfa ve kabilelerin çođu özlerini hayvanlarýn adý ve rengi ile de adlandırmýlardýr" tespitinde bulunmuştur. Bađka bir ri de, "Kapkaylarýn düpman saldýrsýna maruz kalýp kaçmaya çalıřan kardeř iki dedesi varmýp. Kaçýp esnasýnda küçük kardeř karpýsýnda bulunan büyük tabý göstererek, "kaç kayaya" ifadesi tedricen dillere düperek apiretin adý olmuştur" denilmektedir.

2. Kapkaylarýn Menpei ve Ýran'ýn Güney Ýllerine Göçü veya Göçürülmesi

Kapkaylarýn kçkeni ve onlarýn Ýran'ýn güney bölgelerine nereden göçürüldükleri ve yerleřtirildikleri hakkında da kesin bir bilgi yoktur. Muhtelif görüpler vardır. Bu konudaki görüp ve bilgilerin bir kýmý şöyle dir: Arap istilalarýndan bađlayarak XIX. asrýn son yıllarında Fars tarihini kronolojik olarak anlatan Fesaî, Kapkaylarýn menpei hakkında řu görüplere yer verir: "Kapkaylarýn Irak ve Kum'ur çevresinde bulunan Halaçlar'dan olduđu, sonra oralardan ayrýlýp, Fars'a göçen Halaçlar iki kola ayrýldýlar. Onlarýn bir kýmý y hayata geçerek Halaç adýný da korudular. Konar göçer olan ikinci kým Kapkay Ýli bölgesinde yapıyorlar. Kapkaylarý "kapgar alakalandýran yazarlar, Kapkaylarý Karahýtaylar soyunda sayarak, onlarýn kuzeydođudan, Orta Asya'dan Fars'a gitme veya göçürülmeleri fikrini kabul ederler.

Azerbaycan seyyahý Zeynelabidin Þirvani, Kapkaylarýn Türk tayfalarýndan olduđunu ve Cengiz zamanýnda Fars'a göçtüklerini yazmaktadır. M. Keyhan "Tarihçilerden bazýlarý, Kapkaylarýn Anadolu'dan Ýran'a göçtüklerini, bir kýmýnýn da Cengizhan devrinde Turan'da yapıdýklarýný, sonra Nadir Pah'ýn emriyle Ýran'a göçürüldüklerini" yazmaktadır. Ýsmael Bupehri de, "Kapkaylarýn Cengiz devrinde geldiklerini ve Nadir Pah döneminde Ýran'a göçürüldükleri görüpdendir." Melik Mansur Han, Kapkaylarýn Ýslâm sonralarý ise güneyden yavař yavař kuzeye dođru Bahtiyari ve mücaviri olan Acem Iraký'na yerleřtiklerini belirtmektedir. Ayrýca M.Mansur, 1953'te M.T. Shooten'e verdiđi bilgide de; Kapkaylarýn Ýran'a gelmelerinin, XII. Asýrdaki Cengiz'in akýnlarýyla alakalı olduđunu , bu akýnlar sýrasýnda Kapkaylar önce Kafkas dađları eteklerine yerleřtiklerini, sonradan Erdebil bölgesinde uzun süre kaldýklarýný ve XVI. Asrýn birinci yarýsýnda Pah Ýsmael Safevi (1501-1524) tarafýnda Portekizlerin Ýran Körfezinden Fars vilayetlerine görmelerini engellemek için Farsa göçürüldüklerini" belirtmiştir. Said Nefisi, Kafkasya'dan Ýran'a göçtürülme sebebi 1607-1618 yıllarý arasýndaki Osmanlý-Ýran Savařý esnasýnda Kapkaylarýn ve Kaçarlarýn Osmanlýlarla olan yakýnlýđý olduđu yüzden Azerbaycan'dan uzaklařtırýldýđýný yazmýptýr. Ancak, Pah Abbas (H.K. 996) 1587 yýlýnda tahta geçmiř ve Osmanlý Ýmparatorluđuyla 1603-1612 yıllarý arasýnda savařmýptýr. Bu tayfa ve kabilelerin göçürülmeleri de o tarihte olmalıdır.

Dr. Hařmetullah Tabibi, Bartold'dan řu görüpleri aktarmaktadır: "Kapkay apireti, Mođolistan'dan ve Türkistan'dan Cengiz'in ordusundan ve yađmaýndan kaçarak bu topraklara gelmiştir." Ahmet Caferođlu da benzer görüplere yer vermiştir.

Franc-Jean Shor, "Kapkaylar Cengiz Han'ýn öncüleri , arasýnda Çin Türkistan'ýndan gelerek Afganistan'a ve kuzey Ýran'a yayýldýlar. Ýran'ýn kuzeybatý sýnýrýnda, Azerbaycan'da yerleřtikten sonra 1600'lü yıllarda güneye gelerek řimdiki yerlerine yerleřmiřlerdir" demektedir.

V. Monrsky, Kapkaylarýn esas kütlesinin Mođol devrinden önce Selçuklular zamanýnda buralara yerleřtirilmiř olmalarý gerektiđi görüpdendir. Kapkay Ýli ve apiretlerinin, etnik bakýmýndan "göçebe Ýranlý" olduđunu, tarihi olaylarýn þokuyla ve diđer bazı s dillerini yitirip ipgalcilerin diliyle konuřmaya bađladýklarýný söyleyen Ýranlý yazarlar da vardır. Ancak bunlarý hiçbir ilmi temele dayanmayan, hissi ifadelerden ibarettir.

Safeviler döneminde, özellikle Pah Abbas hâkimiyeti zamanýnda Kafkas halklarýndan (Azerbaycanlý, Dađýstanlý, Gürcü ve Ermeniler) pek çođunun Ýran'ýn muhtelif vilayetlerine göçürülmesi bilinen tarihi bir gerçektir. Ancak bu göçürülmeler Safevî hakimiyetinden önce olmuştur. Halaçlarý Kapkaylarýn selefi kabul eden müelliflerden Lorens Lakhart, Kapkay tayfalarýndan Farsimedan ve Þeþbloki (Alubölüklü) gibi büyük tayfalarýn Safevi hakimiyetinden çok önce Kum vilayeti bölgesinde olan Halcistan'a ve oradan Fars eyaletine göçürüldüđünü yazmýptýr.

Ýbrahimov, Kapkaylarý Azerbaycan Türkleri'nden kabul ederek, Câni Ađa Kapkai tarafýndan dönemin siyasi ve sosyal þartlarý içerisinde bir üst kimlik olarak "Kapkay" adý altýnda bütün iparetlerin büyük bir el birliđine çevrildiđini yazmýptýr. Bu adý almaları Ađa'nýn þahsýyla ilgili olduđunu belirtmektedir. Kapkaylarýn menpei ve hangi Türk boyuna mensup olmasý gerektiđi, ad, dil-edebiyat ve adet ananeleri esas alýnarak tespit edilebilir.

1. Bugün Kaşkay apiret birliði içerisinde yer alan yüz doksana yakýn boy, oymak ve oba'nýn tamamý ilk önce Kaşkay adý tabý ve çoðu Kaşkay'da deðildi. Bazýlarý eski adlarýný deðiþtirip, baþka ada kabul etmiþse de, kendi adlarýný koruyanlar da vardýr. Fars'ta bulunan Türk apiretleri, tarihi hadiselerin zarureti karþýsýnda birleþmeye mecbur olmuþ, tek bir boy olmuþlar ve o boy da "Kaşkay" olarak adlandırýlmýþtır. Kaşkay adý onlarýn hepsinin umumi ve ikinci adý, yani onlarýn meydana getirdiði Ýli'nin adýdır. Bu birleþmeden önce bu ismi tabýyan bir "Kaşkay" apiretinin sebepleri "Kaşkay" ismini sonradan alan (çünkü, tarihi kaynaklarda isimle bir Türk boyuna tarihi kaynaklarda rastlanmamakta) bir Türk apireti mevcuttur. Güçlü olan bu apirete (Türklerin çok eski bir geleneði olarak) diðer apiretler koþulmuþtur. 2. Konuþma dili, yazý dili, nesir, þiir, folklor ve bunlara baðlý olarak el sanatlarý, her azýnlýðýn hangi halka mensup olduðunu kuvvetlendirici delillerdir. Kaşkaylarýn yazý dilinden, yazýlý edebiyatýnda son yýllýra kadar (1979 inkýlabýna kadar) yazýlý bilgi elde etmek pek mümkün olmamýþtır. Son yýllarda bu sahalarda kýsýtlý da olsa çeþitli eserler verilmifitir.

3. Bir halkýn veya halka mensup olan azýnlýðýn sahip olduðu adet ve an'aneler, kanun ve kaideler, onlarýn milli mensubiyetlerini, mukayese yoluyla tespit etmeye yarayan bir diðer önemli sebeptir. Müelliflerin, kaşkay adý ve menþei hakkýnda burada, kýsaca vermeye çalyþtýðýmýz görüþlerini bellibaþlý þu noktalarda toplayabiliriz. Kaşkay adý, "kaþmak", "kaþka", "kaþken" kelimelerinden meydana gelmiþtir. Kaşkaylarýn atalarý da, Halacistan, Suriye, Orta Asya, Kafkasya, Anadolu ve Kuzey Azerbaycan'dan göçmüþ veya göçürülmüþlerdir.

Yukarıda belirtilen, bütün bu görüþler içerisinde gerçeðe uygun olan fikirler vardýr. Ancak bu görüþlerinden çoðu bir diðerini telafi mahiyetindedir. Meselenin tam olarak aydýnlatýlmamasý çeþitli zorluklardan kaynaklanmaktadır. Bu zorluklarý þöyle maddeleþtirebiliriz.

1. Kaşkaylarýn yazýlý bir tarihlerinin olmamasý.
2. Kaşkay Ýli içerisinde yer alan farklý etnik unsurlarýn bulunmasý.
3. Son yýllara kadar Kaşkaylarýn kendi dilleriyle hiçbir eser vermemiþ olmasý.
4. Kaşkaylarýn konar göçer bir topluluk olmasý.
5. Kaşkay Ýli ilçesinde bulunan apiretlerin adlarýnýn çeþitliliði ve adlarýn çoðunun asýrlar boyu defalarca deðiþmeleri.
6. Bazý mülliflerin meseleye siyasi olarak yaklaþmalarý.

Kaşkay sözcüðünün Türk dilindeki "kaþ" fiilinden zamanla deðiþerek "kaþkay" þeklinde tehaffuz edildiði fikri doðru bir tespit deðildir. Tarihi devrelerde, Kaşkay Ýli'ne kaþýp sýðýnan apiretlerin bulunmasý mümkündür. Ancak, bu hadisenin bütün Kaşkay Ýli'nin için için bir yaklaþým olamaz. Zaten Kaşkaylarýn da böyle bir adý kabullenmeleri mümkün deðildir. Ýran hükümetine ve Ýngilizlere baþka bir kâdar dirayetli olan bu insanların, böyle bir ismi kabullenmeleri ihtimali yoktur.

Kaşkay sözcüðünün çeþitli coðrafi isimlerden alýndýðýný kaydeden müellifler de, hiç bir apiret birliði içerisinde, yer isimleri alan bir bulunmasý, "Kaşkay" isminin de coðrafi bir yerden alýndýðý sonucunu doðurmaz. Zaten bu konuda ileri sürülen görüþler de bir telafi tezat tepkil etmektedir. Kaşkay adýnýn Cani Aða Kaþkai'den aldýðý fikri de hiçbir ilme temele dayanmamaktadır. Bir apiret reisinden Cami Aða'nýn soyadýný apirete vermekten çok, bu soyadý bulunduðu apiretten almasý daha inandýrýcýdır. Diðer bir görüp ise Kaşkay adýnýn "Kaþka" kelimesinden alýndýðý görüþüdür. Alný beyaz atlara bindikleri için "Kaþka atýlar" olarak isimlendirilmifilerdir. Zaten kýsalarak "kaþkaylar" þeklinde telaffuz edilmiþtir.

Sonuç olarak, "Kaşkay" isminin "Kaþka" (alný beyaz at veya binek hayvaný) kelimesinden geldiði görüþü en gerçekçi olanýdır. Kaşkaylarýn konar göçer bir apiret olmasý, son yýllara kadar çok iyi atlar yetiþtirmeleri (dýþ ülkelere ihraç edecek kadar) ve çocuk çok küçük yaþlarda ata binmeleri bu iliþkiyi gösterir. Kaşkaylarda, "Kaþkay" epittir at, at epittir "Kaþkay" görüþü de bu ilgiyi gözlemlenmektedir. Kaşkay kelimesinin "kaþka" (alný beyaz at veya binek hayvaný) kelimesinden geldiði görüþündeyiz. Ancak, yazýlý tarihe sahip olmayan Kaşkaylarýn, bu ismi nereden ve ne zaman ladýklarý hususunun aydýnlatýlabilmesi için bu konunun ayrıntýlarıyla incelenip deðerlendirilmesine ihtiyaç olduðu görüþündeyiz. Araþtýrmacılarýn üzerinde ittifak ettiði husus, Kaşkaylarýn soyundan olduðudur. Görüp ayrılýklarýnýn bulunduðu nokta, Kaşkaylarýn hangi Türk boyuna mensup olduðu hususudur.

Kaşkaylar'ý Azeri, Halaç veya Anadolu Türkleri'nin bir kolu saymak tek baþýna doðru deðildir. Dillerinin birbirine çok yakýn (özellikle Azeri Türkçesi ve Türkiye Türkçesi ile) olmasý onlarýn bu halklara mensup olduðuna tek baþýna yeterli delil sayýlamaz. Kanaatimizce Kaşkaylar, tarihi hadiselerin zorlamasýyla Türkistan'dan göçüp Kafkasya'ya geldiler. Uzun bir süre burada kalarak Kafkas dillerinin (özellikle Azeri Türkçesi'nin) etkisinde kaldýlar. 16 yy. birinci yarýsýnda, Þah Ýsmail Safevi (1501-1524) tarafýndan Fars'a göçürüldüler. Bu bölgeye geldiklerinde bazý Halaç unsurlarla temasý oldu veya bir kýsým Halaç apireti Kaşkay apiretine katıldı.

Özellikle Selçuklular döneminde de Anadolu Türkleriyle olan yakýn münasebetleri, hatta Kaşkay apiret birliðine karýþan Anadolu Türkleri'nin de bazý Türk unsurlar olabilir. Dillerindeki karýþýklýk ve bazý özellikler de bunu doðrular niteliktedir. Yani Kaşkay apiretleri içerisinde Azeri veya çok deðiþik boylardan gelen unsurlar mevcuttur. Kaşkay Ýli'nin tek bir boy veya apiret olarak kabul etmek mümkün olmayabilir. Bu gibi, onlarý bir tek halka baðlamak da yanlýtır. Bu konunun kesin olarak tespit edilmesi için Kaşkay birliði içerisinde yer alan tabý ve tek tek ele alarak incelemek gerekir.